

УДК 336.71:005

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/157-15>**Плескун І. В.**аспірант кафедри банківської справи і фінансових послуг,
Харківський національний економічний університет
імені Семена КузнецяORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6974-8282>**Pleskun Inna**

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

АНАЛІЗ ЗМІННОСТІ ЕФЕКТИВНОСТІ РИЗИК-КОНТРОЛЮ КЛІЄНТІВ БАНКУ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

У статті удосконалено аналітичний підхід до визначення змінності параметрів ефективності ризик-контролю клієнтів банку залежно від зміни видів порушень банків у сфері фінансового моніторингу, що, на відміну від наявних, враховує обґрунтування розподілу банків згідно з рівнями ризику (низький рівень ризику, середній рівень ризику, високий рівень ризику) з визначення їх кількісного значення, динаміку зміни порушень у сфері фінансового моніторингу, обумовленість залежності видів порушень у сфері фінансового моніторингу та формалізацію зв'язків ризик-контролю клієнтів банку з порушеннями у сфері фінансового моніторингу, що дає змогу виявити утворення ризикових ситуацій на початкових етапах, оцінити вагомість їх негативного впливу, що сприяє вжиттю релевантних превентивних заходів у сфері фінансового моніторингу.

Ключові слова: ризик, контроль, порушення, клієнти, фінансовий моніторинг.

ANALYSIS OF VARIABILITY OF RISK CONTROL EFFICIENCY OF THE BANK CUSTOMERS IN THE FINANCIAL MONITORING SYSTEM

The actual problem of legalizing (laundering) of proceeds of crime is becoming more and more significant in the current conditions of international tension. The banking sector is that very component of the global financial system which is used as an acceptable tool for money-laundering, which can be either aimed at supporting the activities of terrorist groups or be included in the legal monetary circulation in the future. One of the key problems of the banking sector is the risks associated with the use of banks for money-laundering schemes by their customers. Domestic banks are subjects of initial financial monitoring. The essence of the stages of financial monitoring, the nature of their procedures implies that a bank initially studies a client's operation, and if having certain doubts in its legality, economic feasibility, additionally requires a client to give explanations and provide supporting documents. As a result, the banks involved in money-laundering processes are subject to various restrictive measures by the NBU, namely: enhanced control over the bank's activities in the form of regular inspections or requests for documents and information; temporary restriction or complete ban on certain types of banking operations; application of measures of influence in the form of written warnings and multimillion fines; revocation of a license to conduct banking operations. This is confirmed by the application of measures of influence by the NBU to domestic banks for non-compliance with the requirements in the field of financial monitoring. Improved analytical approach to determining the variability of risk control of bank customers depending on changes in the types of violations of banks in the field of financial monitoring, which in contrast to existing takes into account the rationale for the distribution of banks according to risk levels (low, medium, high), the dynamics of changes in violations in the field of financial monitoring, the dependence of the types of violations in the field of financial monitoring and formalization of risk-control links of bank customers with violations in the field of financial monitoring, which allows to identify risk situations at the initial stages, which promotes the implementation of relevant preventive measures in the field of financial monitoring.

Keywords: risk, control, violations, customers, financial monitoring.

JEL classification: A23, G21.

Постановка проблеми. Для банків наслідками недостатньо ефективної роботи механізму ризик-контролю клієнтів банку в контексті реалізації фінансового моніторингу є як фінансові втрати у формі багатомільйонних штрафів за порушення банківського законодавства, конфіскації активів, зниження ліквідності, так і репутаційні втрати, зокрема відмова партнерів від співпраці, відтік клієнтів. Національний банк України (далі – НБУ) у процесі виконання функції банківського регулювання та нагляду проводить перевірки діяльності банків, за результатами яких у разі виявлених порушень застосовує штрафні санкції у вигляді письмових застережень та накладання штрафів. З огляду на це існує необхідність визначення ефективності ризик-контролю клієнтів банку в системі фінансового моніторингу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наша країна активно включилася в боротьбу з фінансовими злочинами, зобов'язавши банківську систему як центральну ланку фінансової системи проводити фінансовий моніторинг щодо виявлення підозрілих фінансових операцій та схем легалізації злочинних доходів їх клієнтами. Сьогодні цими проблемами займаються багато вітчизняних науковців, серед яких можна назвати таких, як Ж. Андрійченко [1], С. Ачкасова [2], Н. Внукова [3], В. Коваленко [4], О. Колодізев [5], І. Чмутова [6].

Мета статті полягає у визначенні змінності параметрів ефективності ризик-контролю клієнтів банку в системі фінансового моніторингу.

Виклад основного матеріалу. Для визначення ефективності ризик-контролю клієнтів банку у дослі-

дженні висунуто таку гіпотезу: чим ефективніше у банку ризик-контроль клієнтів, тим менше обсяг штрафних санкцій, які отримує банк з боку НБУ. НБУ розпочав щомісячно повідомляти про заходи впливу до банків, деталізуючи назви банків та види порушень, з грудня 2017 року, тому для подальшого дослідження був взятий період з 2018 року до травня 2020 року. Узагальнена кількість порушень за даними НБУ представлена в табл. 1.

У табл. 1 автором узагальнено за даними НБУ [10] перелік щодо видів порушень, їх кількості та виявлено, що за період з 2018 року до травня 2020 року у фінансовій діяльності банків України наявні суттєві порушення у сфері фінансового моніторингу.

Грунтуючись на даних щодо кількісного розподілу згідно з вагомністю порушень, вважаємо доцільним здійснити групування банківських установ за рівнем ризику у сфері фінансового моніторингу.

Для групування банків за рівнем ризику використано правило (формулу) Стерджеса, яке ґрунтується на твердженні, що число груп досліджуваного діапазону залежить від ступеня варіації груповальної ознаки та чисельності одиниць сукупності:

$$n = 1 + 3,322 \lg N, \quad (1)$$

де n – чисельність сукупності.

У результаті розрахунків виявлено шість таких основних інтервалів з відповідною кількістю банків:

- 1) від 200 000 грн. до 15 956 250 грн. (з належністю 38 банківських установ до цієї групи банків);
- 2) від 15 956 250 грн. до 31 712 500 грн. (з 1 банком у групі);
- 3) від 31 712 500 грн. до 47 468 750 грн.;
- 4) від 47 468 750 грн. до 63 225 000 грн.;
- 5) від 63 225 000 грн. до 78 981 250 грн.;
- 6) від 78 981 250 грн. до 94 737 500 грн. (з 1 банком у групі).

За результатами аналізу частоти попадання у шести групах виявлено три основні групи розподілу банківських установ за рівнем ризику у сфері фінансового моніторингу, що зумовило необхідність зменшення інтервалів до 3, яке релевантне лінгвістичному розподілу шкали банківських установ відповідно до Постанови НБУ «Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу» від 19 травня 2020 року № 65 [8], а саме банки з низьким рівнем ризику, сума штрафів яких перебуває в межах 200 000 – 31 712 500 грн.; банки із середнім рівнем ризику, сума штрафів яких перебуває у межах 31 712 500 – 63 225 000 грн.; банки з високим рівнем ризику, розмір суми штрафів яких перебуває в інтервалі від 63 225 000 до 94 737 500 грн.

Згрупувавши банки відповідно до груп ризику у сфері фінансового моніторингу, ми проаналізували динаміку зміни кожного виду порушень у сфері фінансового моніторингу для виявлення негативних та позитивних тенденцій ризик-контролю клієнтів банку (рис. 1).

Відповідно до рис. 1, в абсолютному виразі спостерігається стрімке збільшення кількості порушень, а саме незабезпечення виявлення фінансових операцій у формі штрафів у 2019 році порівняно з 2018 роком становить збільшення на 9 випадків зі скороченням цього значення за 5 місяців 2020 року.

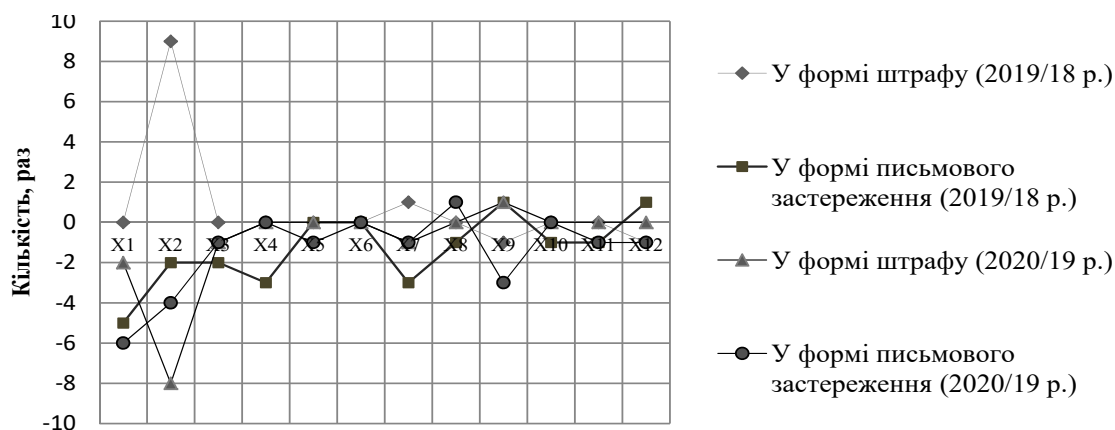
Таблиця 1
Конкретизація видів порушень та дані щодо їх кількості за період з 2018 року до травня 2020 року

Умовне позначення виду порушення	Загальна кількість порушень за видами по роках					
	2018		2019		січень – травень 2020	
	у формі штрафу	у формі письмового застереження	у формі штрафу	у формі письмового застереження	у формі штрафу	у формі письмового застереження
1	2	14	2	9	–	3
2	–	9	9	7	1	3
3	4	5	4	3	3	2
4	–	6	–	3	–	3
5	–	3	–	3	–	2
6	8	–	8	–	8	–
7	–	4	1	1	–	–
8	–	3	–	2	–	3
9	1	3	–	4	1	1
10	–	1	–	–	–	–
11	–	2	–	1	–	–
12	1	–	–	1	–	–

Умовні позначення: 1 – за порушення, пов'язані з обслуговуванням РЕРс; 2 – за незабезпечення виявлення фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу; 3 – за порушення банком вимог щодо ідентифікації, верифікації та вивчення клієнтів банку; 4 – за неналежне надання оцінки/переоцінки ризиків клієнтів; 5 – за недотримання порядку надання інформації спеціально уповноваженому органу (несвоєчасне повідомлення відповідального працівника банку про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу); 6 – за здійснення ризикової діяльності у сфері фінансового моніторингу (операції з готівкою (внесення, переказ, отримання грошей), фінансові операції з цінними паперами, операції з перерахування безготівкових коштів); 7 – за порушення порядку зупинення фінансових операцій; 8 – за неналежне виконання банком обов'язку розробляти, впроваджувати та постійно з урахуванням законодавства оновлювати внутрішні документи з питань фінансового моніторингу; 9 – за несвоєчасне надання на запит НБУ інформації та незабезпечення надання до НБУ повної та достовірної інформації у відповідних звітах; 10 – за використання програмного забезпечення, яке не забезпечує автоматичне виявлення та зупинення в установленні законодавством випадках фінансової операції до її проведення; 11 – за порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що, відповідно до законодавства, підлягають фінансовому моніторингу; 12 – за невиконання банком обов'язку відмовитися від обслуговування клієнтів у випадках, передбачених законодавством з питань фінансового моніторингу.

Джерело: складено автором за даними НБУ [7]

Для оцінювання характеру та взаємозв'язку заходів впливу у сфері фінансового моніторингу (сума штрафів (Y)) щодо порушень, пов'язаних з обслуговуванням РЕРс (x_1); незабезпечення виявлення фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу (x_2); порушення банком вимог щодо ідентифікації, верифікації та вивчення клієнтів банку (x_3); неналежного надання оцінки/переоцінки ризиків клієнтів (x_4); недотримання порядку надання інформації спеціально уповноваженому органу (x_5); здійснення ризикової діяльності у сфері фінансового моніторингу (x_6); порушення порядку зупинення фінансових операцій (x_7); неналежного виконання банком обов'язку розробляти, впроваджувати та постійно з урахуван-

X1 – порушення, пов'язані з обслуговуванням РЕПс; X2 - незабезпечення виявлення фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу; X3 - порушення банком вимог щодо ідентифікації, верифікації та вивчення клієнтів банку; X4 - неналежне надання оцінки/переоцінки ризиків клієнтів; X5 - недотримання порядку надання інформації спеціально уповноваженому органу; X6 - здійснення ризикової діяльності у сфері фінансового моніторингу; X7 - порушення порядку зупинення фінансових операцій; X8 - неналежне виконання банком обов'язку розробляти, впроваджувати та постійно з урахуванням законодавства оновлювати внутрішні документи з питань фінансового моніторингу; X9 - несвоєчасне надання на запит НБУ інформації та незабезпечення надання до НБУ повної та достовірної інформації у відповідних звітах; X10 - використання програмного забезпечення, яке не забезпечує автоматичне виявлення та зупинення в установлених законодавством випадках фінансової операції до її проведення; X11 - порушення порядку реєстрації фінансових операцій; X12 - невиконання банком обов'язку відмовитися від обслуговування клієнтів у випадках, передбачених законодавством з питань

Рис. 1. Динаміка зміни порушень у сфері фінансового моніторингу на період 2018–2020 років

ням законодавства оновлювати внутрішні документи з питань фінансового моніторингу (x8); несвоєчасного надання на запит НБУ інформації та незабезпечення надання до НБУ повної та достовірної інформації у відповідних звітах (x9); використання програмного забезпечення, яке не забезпечує автоматичне виявлення та зупинення в установлених законодавством випадках фінансової операції до її проведення (x10); порушення порядку реєстрації фінансових операцій (x11); невиконання банком обов'язку відмовитися від обслуговування клієнтів у випадках, передбачених законодавством з питань фінансового моніторингу (x12), автором проведено кореляційно-регресійний аналіз, результати якого дали змогу кількісно виміряти щільність, напрям та характер зв'язку між видами порушень та видами порушень і сумою штрафів (Додаток А).

Згідно з результатами кореляційного аналізу (Додаток А), застосовуючи шкалу Чеддока для визначення характеру сили зв'язку, ми виявили наявність:

- помітної сили зв'язку факторів недотримання порядку надання інформації спеціально уповноваженому органу (x5) та порушення порядку зупинення фінансових операцій (x7) на результуючу ознаку;

- помітної сили зв'язку між такими факторами: порушення, пов'язані з обслуговуванням РЕПс (x1) і неналежне надання оцінки/переоцінки ризиків клієнтів (x4); неналежне надання оцінки/переоцінки ризиків клієнтів (x4) і неналежне виконання банком обов'язку розробляти, впроваджувати та постійно з урахуванням законодавства оновлювати внутрішні документи з питань фінансового моніторингу (x8);

- помірної сили зв'язку між такими факторами: неналежне надання оцінки/переоцінки ризиків клієнтів (x4) та незабезпечення виявлення фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу (x2), порушення, пов'язані з обслуговуванням РЕПс (x1), та недотримання порядку надан-

ня інформації спеціально уповноваженому органу (x5), порушення порядку зупинення фінансових операцій (x7) і недотримання порядку надання інформації спеціально уповноваженому органу (x5), неналежне виконання банком обов'язку розробляти, впроваджувати та постійно з урахуванням законодавства оновлювати внутрішні документи з питань фінансового моніторингу (x8) та порушення, пов'язані з обслуговуванням РЕПс (x1), несвоєчасне надання на запит НБУ інформації та незабезпечення надання до НБУ повної та достовірної інформації у відповідних звітах (x9) з порушень, пов'язаних з обслуговуванням РЕПс (x1), неналежне надання оцінки/переоцінки ризиків клієнтів (x4), недотримання порядку надання інформації спеціально уповноваженому органу (x5), неналежне виконання банком обов'язку розробляти, впроваджувати та постійно з урахуванням законодавства оновлювати внутрішні документи з питань фінансового моніторингу (x8).

Відповідна помітна сила зв'язку характерна для факторів порушення порядку реєстрації фінансових операцій (x11) та неналежного надання оцінки/переоцінки ризиків клієнтів (x4), порушення порядку зупинення фінансових операцій (x7), неналежного виконання банком обов'язку розробляти, впроваджувати та постійно з урахуванням законодавства оновлювати внутрішні документи з питань фінансового моніторингу (x8), несвоєчасного надання на запит НБУ інформації та незабезпечення надання до НБУ повної та достовірної інформації у відповідних звітах (x9).

Усі зв'язки, які характеризуються як помітні або помірні, є прямими. На основі результатів кореляційного аналізу проведено ранжування факторів згідно з тісністю та характером зв'язку, що наведено в табл. 2.

Як видно з табл. 2, виявлено тісні взаємозв'язки видів порушення та кількісного прояву кожного з них.

Таблиця 2
Кількісний вимір та характер зв'язку між видами правопорушень

Пара	Кількісний вимір	Характер зв'язку	Ранг
Види порушень з результирующим фактором (сума штрафів)			
Y/x5	0,598716	Помітний	1
Y/x7	0,576894	Помітний	2
Види порушень			
x8/x4	0,6875	Помітний	1
x4/x1	0,552771	Помітний	2
x11/x7	0,480384	Помірний	3
x7/x5	0,444444	Помірний	4
x8/x1	0,427141	Помірний	5
x4/x2	0,400501	Помірний	6
x11/x9	0,381181	Помірний	7
x5/x1	0,368514	Помірний	8
x9/x5	0,326732	Помірний	9
x1/x9	0,323687	Помірний	10
x11/x4	0,320256	Помірний	11
x11/x8	0,320256	Помірний	12
x9/x4	0,315063	Помірний	13
x9/x8	0,315063	Помірний	14

Особливість аналізу та виявлення впливу порушення певного виду банками на необхідність застосування штрафних санкцій НБУ та означення проблемних аспектів у системі ризик-контролю банків сформувала інформаційну платформу для визначення сукупного впливу видів порушення на формування грошового виміру вжиття заходів впливу НБУ у сфері фінансового моніторингу, що обумовило необхідність застосування множинної регресії.

Таким чином, у загальному вигляді рівняння множинної лінійної регресії має такий вигляд:

$$Y_t = a_0 + a_1 x_{1t} + a_2 x_{2t} + \dots + a_n x_{nt} + \epsilon_i \quad (2)$$

де Y – значення результирующей ознаки (Y) при певних значеннях факторних ознак (X1), підставлених у

рівняння регресії; a0 – вільний член рівняння; a1, an – коефіцієнт регресії.

Результати розрахунків залежності ефективності ризик-контролю клієнта від видів порушень у сфері фінансового моніторингу розраховано у середовищі пакета Statistica та наведено в табл. 3.

На основі даних табл. 3 побудовано лінійне рівняння множинної регресії, залежності обсягів заходів впливу від варіативних порушень у сфері фінансового моніторингу (3):

$$Y = 0,191910 \times X1 + 0,248192 \times X2 + 0,061507 \times X3 - 0,295329 \times X4 + 0,462716 \times X5 + 0,182496 \times X6 + 0,337516 \times X7 - 0,127494 \times X8 - 0,167457 \times X9 - 0,088598 \times X11 + 0,157082 \times X12. \quad (3)$$

Відповідно до наведених результатів, ефективність ризик-контролю, що відображена сумою штрафів, на 69,98% обумовлена зміною видів порушень у сфері фінансового моніторингу. Згідно з табл. 3, сформовано таку пріоритетність вагомості впливу видів порушень на ефективність ризик-контролю в банку:

- 1) саме недотримання порядку надання інформації спеціально уповноваженому органу (x5);
- 2) порушення порядку зупинення фінансових операцій (x7);
- 3) незабезпечення виявлення фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу (x2);
- 4) порушення, пов'язані з обслуговуванням PEPs (x1);
- 5) здійснення ризикової діяльності у сфері фінансового моніторингу (x6);
- 6) невиконання банком обов'язку відмовитися від обслуговування клієнтів у випадках, передбачених законодавством з питань фінансового моніторингу (x12);
- 7) порушення банком вимог щодо ідентифікації, верифікації та вивчення клієнтів банку (x3).

На рис. 2, 3 представлено результати апробації впровадження аналітичного підходу до визначення змінності ефективності ризик-контролю клієнтів банку

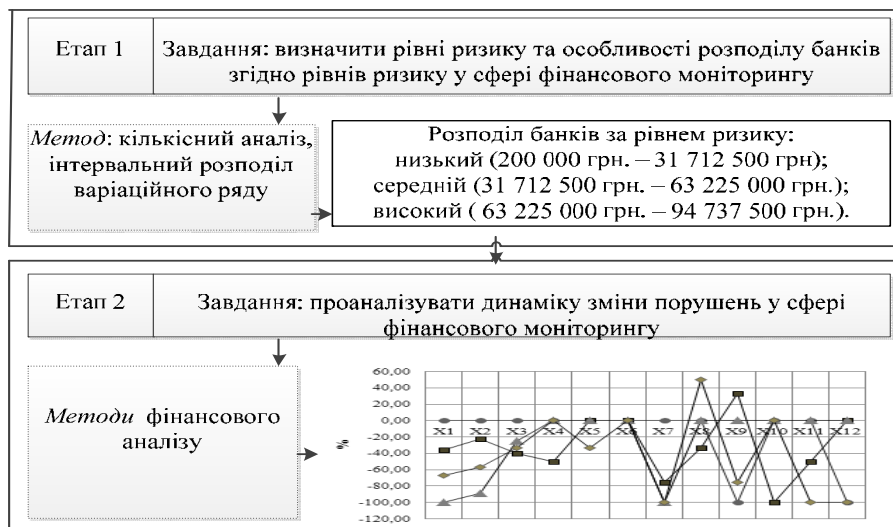

Рис. 2. Перший та другий етапи аналітичного підходу до визначення змінності ефективності ризик-контролю клієнтів банку залежно від зміни видів порушень банків у сфері фінансового моніторингу

Таблиця 3

Параметри регресійної моделі залежності ефективності ризик-контролю клієнта від видів порушень у сфері фінансового моніторингу

Параметр моделі	β -коефіцієнти (Beta)	Стандартна похибка β -коефіцієнтів (St. Err. Of Beta)	Коефіцієнт регресії (B)	Стандартна похибка коефіцієнта регресії (St. Err. Of B)	t-критерій Стьюдента (t-8)/(t-6)	Рівень значимості (p-level)
a0			0,000000	0,102229	0,00000	1,000000
X1	0,191910	0,136763	0,191910	0,136763	1,40323	0,171540
X2	0,248192	0,127447	0,248192	0,127447	1,94742	0,061577
X3	0,061507	0,116131	0,061507	0,116131	0,52963	0,600542
X4	-0,295329	0,175166	-0,295329	0,175166	-1,68600	0,102910
X5	0,462716	0,169310	0,462716	0,169310	2,73295	0,010752
X6	0,182496	0,123220	0,182496	0,123220	1,48105	0,149759
X7	0,337516	0,170017	0,337516	0,170017	1,98519	0,056998
X8	-0,127494	0,162159	-0,127494	0,162159	-0,78623	0,438337
X9	-0,167457	0,142502	-0,167457	0,142502	-1,17512	0,249842
X11	-0,088598	0,182357	-0,088598	0,182357	-0,48585	0,630854
X12	0,157082	0,116058	0,157082	0,116058	1,35348	0,186729

R= 0,83658621 R²= ,69987648 F(11,28)=5,9359 p<,00007

Рис. 3. Третій та четвертий етапи аналітичного підходу до визначення змінності ефективності ризик-контролю клієнтів банку залежно від зміни видів порушень банків у сфері фінансового моніторингу

залежно від зміни видів порушень банків у сфері фінансового моніторингу українських банків на основі даних за період з грудня 2017 року до травня 2020 року за рівнями.

Висновки. У ході дослідження удосконалено аналітичний підхід до визначення змінності ефективності ризик-контролю клієнтів банку залежно від зміни видів порушень банків у сфері фінансового моніторингу, що, на відміну від наявних, враховує обґрунтування розподілу банків згідно з рівнями ризику (низький, середній,

високий) з визначення їх кількісного значення, динаміку зміни порушень у сфері фінансового моніторингу, обумовленість залежності видів порушень у сфері фінансового моніторингу та формалізацію зв'язків ризик-контролю клієнтів банку з порушеннями у сфері фінансового моніторингу, що дає змогу виявити утворення ризикових ситуацій на початкових етапах, оцінити вагомість їх негативного впливу, що сприяє вжиттю релевантних превентивних заходів у сфері фінансового моніторингу.

Додаток А
 Результати кількісного вимірювання тісноти (істотності) зв'язку (впливу) між ключовими параметрами-характеристиками «вид порушення – сума штрафів»

Показники	y	x1	x2	x3	x4	x5	x6	x7	x8	x9	x11	x12
Y	1,000000	0,246078	0,157968	0,277552	-0,129737	0,598716	0,238598	0,576894	-0,110488	-0,078610	-0,042578	0,074776
x1	0,246078	1,000000	0,246543	0,129750	0,552771	0,368514	0,167729	0,201008	0,427141	0,323687	0,177028	0,023057
x2	0,157968	0,246543	1,000000	-0,012926	0,400501	0,183563	-0,296218	0,183563	0,275344	0,161234	0,168345	-0,218218
x3	0,277552	0,129750	-0,012926	1,000000	0,129099	0,258199	0,248096	0,258199	0,129099	-0,036155	0,206725	0,059235
x4	-0,129737	0,552771	0,400501	0,129099	1,000000	0,250000	0,050572	0,041667	0,687500	0,315063	0,320256	-0,114708
x5	0,598716	0,368514	0,183563	0,258199	0,250000	1,000000	0,118002	0,444444	0,250000	0,326732	-0,053376	-0,076472
x6	0,238598	0,167729	-0,296218	0,248096	0,050572	0,118002	1,000000	0,118002	-0,075858	-0,063734	0,137666	-0,034806
x7	0,576894	0,201008	0,183563	0,258199	0,041667	0,444444	0,118002	1,000000	0,041667	0,093352	0,480384	-0,076472
x8	-0,110488	0,427141	0,275344	0,129099	0,687500	0,250000	-0,075858	0,041667	1,000000	0,315063	0,320256	0,172062
x9	-0,078610	0,323687	0,161234	-0,036155	0,315063	0,326732	-0,063734	0,093352	0,315063	1,000000	0,381181	-0,096374
x11	-0,042578	0,177028	0,168345	0,206725	0,320256	-0,053376	0,137666	0,480384	0,320256	0,381181	1,000000	-0,036736
x12	0,074776	0,023057	-0,218218	0,059235	-0,114708	-0,076472	-0,034806	-0,076472	0,172062	-0,096374	-0,036736	1,000000

Список використаних джерел:

1. Андрійченко Ж., Літвінова С. Статистичне обґрунтування необхідності запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері фінансового моніторингу в Україні. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва* : збірник наукових праць ХНАДУ. № 2 (17). Харків : ХНАДУ, 2017. С. 49–55.
2. Ачкасова С. Удосконалення державного регулювання у сфері фінансового моніторингу в Україні при європейській інтеграції. *Сучасні загрози безпеці на національному та регіональному рівнях* : збірник матеріалів науково-теоретичної конференції (м. Суми, 19–20 квітня 2018 року). Суми : Сумський державний університет, 2018. С. 3–6.
3. Внукова Н. Управління ризиками фінансових установ у сфері фінансового моніторингу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2018. № 8 (36). С. 64–68.
4. Коваленко В. Скорингова система оцінки ризику клієнта щодо використання ним банку для легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 3 (14). С. 387–391.
5. Колодізев О. Система комплаєнсу в банках : нові властивості та виклики сучасності. *Сучасні проблеми фінансового моніторингу* : збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 листопада 2018 року). Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, ТОВ «ТО Ексклюзив», 2018. С. 13–16.
6. Чмутова І. Визначення рівня ризику відмивання коштів за показниками операційного ризику та надійності банку. *Економічний розвиток і спадщина Семени Кузнеця* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня – 1 червня, 2018 року). Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. С. 196–197.
7. Заходи впливу // Офіційний сайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all?tags=corrective_measures&page=1&perPage=5 (дата звернення: 20.07.2020).
8. Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу : Постанова Правління НБУ від 19 травня 2020 року № 65 / Правління Національного банку України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20> (дата звернення: 20.07.2020).

References:

1. Andriychenko Zh., Litvinova S. (2017) Statystychne obgruntuvannya neobkhdnosti zaprovadzhenja ryzyk-orijentovanogho pidkhdou u sferi finansovogho monitorynghu v Ukraini [Statistical substantiation of the need to introduce a risk-oriented approach in the field of financial monitoring in Ukraine]. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpryjemnyctva*, vol. 2, no. 17, pp. 49–55.
2. Achkasova S. (2018) Udoskonalennja derzhavnogho rehuljuvannja u sferi finansovogho monitorynghu v Ukraini pry jevropejskij [Improving state regulation in the field of financial monitoring in Ukraine with European integration]. *Suchasni zagrozy bezpeci na nacionaljnomu ta rehionaljnomu rivnjakh* (Ukraine, Sumi, April 19–20, 2018), Sumi: Sumy State University, pp. 3–6.
3. Vnukova N. (2018) Upravlinnja ryzykamy finansovykh ustanov u sferi finansovogho monitorynghu [Risk management of financial institutions in the field of financial monitoring]. *Naukovi zapysky Nacionaljnogho universytetu "Ostrozka akademija"*, vol. 8, no. 36, pp. 64–68.
4. Kovalenko V. (2018) Skorynghova sistema ocinky ryzyku klijenta shhodo vykorystannja nym банку dlja leghalizaciji dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shljakhom [Skoringova sistema oczi' nki riziku kli'yenta shhodo vikorystannya nim банку dlya legali'zacji dokhodi'v, oderzhanikh zlochinnim shlyakhom]. *Priazovs'kij ekonomijchnij vi'snik*, vol. 3, no. 14, pp. 387–391.
5. Kolodizjev O. (2018) Sistema komplajensu v bankakh : novi' vlastivosti' ta vikliki suchasnosti' [Compliance system in banks: new features and challenges of today]. *Suchasni' problemi fi'nansovogo moni'toringu* (Ukraine, Kharkiv, November 23, 2018), Kharkiv: TO Exclusive LLC, pp. 13–16.
6. Chmutova I. (2018) Vyznachennja rivnja ryzyku vidmyvannja koshtiv za pokaznykamy operacijnogho ryzyku ta nadijnosti банку [Determining the level of money laundering risk according to the indicators of operational risk and reliability of the bank]. *Ekonomichnyj rozvytok i spadshhyna Semena Kuznecja* (Ukraine, Kharkiv, May 31). Kharkiv, pp. 196–197.
7. OficijnyjsajtNBU. Zakhodyvplyvu. Available at: https://bank.gov.ua/ua/news/all?tags=corrective_measures&page=1&perPage=5 (accessed 20.07.2020).
8. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro zdijnsennja bankamy finansovogho monitorynghu: Postanova Pravlinnja NBU. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20> (accessed 20.07.2020).